

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

III. Imperator Augustae comitia celebrat: eò inuitatus Lutherus ire ecusat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Hanc rem ad salutem animæ spectare: cuius rationem soli Deo qui eam creauit, omnes & singuli reddiduri sint. Horum Legatorum vnus Michael Cadenus ad facrum eunti Cæsari libellum potrexerat, eleganter adornatum, quo summa doctrinæ Protestantium continebatur. (h) At Cæsari 12. Septemb. Placentiæ auditis post deliberationem multam 13. Octobris respondit, *vs qui nosset moram hanc & dilationem edictum spectare, vs partes illi interea suas magis magisque confirmarent, omninoque voluit ut factum VVormatiæ superioribus annis decretum, seruarietur; eum vero qui librum illum attulerat, captiuum iussit detinere;* sed is clam conscenso equo euasit. Hanc repulsam passi Protestantes, alium rursus Conuentum indicunt, Smalcaldicæ ad finem Nouembris, Anno 1528. futurum ac mox Anno sequenti sub initium Ianuarij alium, (i) & de Lutheri causa ac religione defendenda, ac modis belligerendi deliberant, nec cessabat eos hortari Lutherus, *ut in commune fadus coirent, & qua bello gerendo necessarij prepararent:* cuius Consilium non Principes modo, sed complures etiam Imperij vrbes amplectæ sunt, Argentinenisum exemplo, qui contra expressas Imperij leges, cum Tigurinjs, Bernaribus & Basileensibus fadus contraxerunt. Vidisses tum Vulcanias officinas passim armis fabricandis cale- re, molerinas conficiendo puluere feruere, ex armentarijs machinis ad vsum instrui, omnia denique ad Lutheri votum ferri, qui iam diu nihil magis quam insignem aliquam stragem optarat.

III. Imperator sperans omnes hos motus præsentia sua se discussurum, indiētis Augustam comitijs in Annum 1530. ad 8. Aprilis Bononia, vbi à M. Clemente VII. V. Cal. mart. coronatus est, serius in Germaniam proficiscitur, (quo etiam nonnulli Protestantes Principes, hoc enim nomen sibi iam sumferant, venerunt.) Saxoniz Elector quamprimum domi de Cæsaris instructo cognouit, Torgam euocauit Lutherum, Melanchthonem, Pomeranum & Iustum Iosam admonuit, quid fieri vellet, (k) communi opera & studio centunculum consuerunt, & non multo post Saxo Torga, Coburgum & porro Augustam proficiscitur, cum Ioanne Friderico filio. Venerunt etiam eò Ernestus & Franciscus Duces Lunæburgici, & VVolfgangus Princeps Anhalinus. Saxonem aliquo vsque comitatus fuerat Lutherus: & ille quidem apud Cæsarem & Ferdinandum egerat, vt in vrbe aliqua Imperiali Luthero interim commorandi fieret fa-

cultas; verum nihil impetrare potuit, quod Cæsari, hoc ad existimationem suam pertinere arbitratus, proscriptiois contra eundem sententiam reuocare nollet. Nihilominus interim in Saxonis ditione Coburgi (l) (nescire se simulans quod omnes sciebant) commorari eum patiebatur. In quo quam perniciose erratum fuerit res ipsa docuit. Sed & quæ tua hæc fuit timiditas, ô Lutherus, qui quum Apostolum & os Deite iactares, in publico tamen apparere, atque elata fronte, etiam cum vitæ periculo, vt veri illi Apostoli, religionis tuæ veritatem defendere non es ausus? (m) Huic ergo timido Prophetæ Coburgi ruto subsistenti, Saxo Melanchthonem & alios quosdam vilioris monetæ Theologos succenturiavit: qui vnà cum reliquis omnibus qui ad Conuentum illum venerant eiusdem religionis Theologis communicata sententia, Confessionis quandam formulam adornarant Torgæ. Licet vero Saxo ad Lutherum omnia referret, vt is suo suffragio singula vel approbaret vel improbaret, (n) bonus tamen ille homo decretum suum interponere noluit, sed ad Saxonem 15. Maij, in hanc rescripsit sententiam: (o) *Legisse se Confessionem sed ad eam adiungere aut quidquam adimere non posse. Sed & corrigere eam non facile sibi futurum, vt qui tanta lenitate tractare ista nequaquam possent.* Articulo tamen decimo hæc verba ob Sacramentarios adiecit *Dammamus fecus sentientes.* Multis vndique ad comitia confluentibus, vrbs intra paucos dies plena fuit concionatorum omnis generis, Lutheranorum, Zuinglianorum, Carolstadianorum &c. ad quorum, *veluti Nouorum Christianorum,* sermones audiendos, vt fieri solet in nouarum rerum occurso, magna accurrebat hominum frequentia, quum interim circa eos, qui veterem religionem docebant, solitudo fere esset. Verum post Imperatoris aduentum edictum fuit vt vtriusque partis concionatores desisterent, donec de religione decidatur.

IV. Initio horum comitorum accidit quiddam notari dignum. Imperator sacrum aditurus Saxonem adesse iusserat, ac sibi præferre gladium

H h 2

(quod

h Vlenberg. in Vita Lutheri cap. 20. num. 5. i Vlenbergius Vit. Luth. cap. 20. n. 5. k Vlenberg. ibid. cap. 21. l Vlenberg. ibid. m Vid. Confess. Sneyfi, Anno 1555. n Vlenberg. Vita Luth. cap. 28. num. 1. o Hist. de Cæn. fol. 137. & Vlenberg. Vit. Luth. cap. 11. num. 1.